

UCG

University of Montenegro

Birokratija

Koncept

- Administrativni državni aparat – skup državnih službenika koji sprovode vladinu politiku
- Često pejorativno upotrebljavana riječ
- Postoji u svim državnim uređenjima i šire – korporacijama, partijama, sindikatima...
- Finansira se iz poreskog sistema
- Nije disciplinovana motivima kao što je profit ili tržište

Teorije o birokratiji (I)

- Racionalno-administrativni aparat (Max Veber)
 - Domen ograničen zakonima
 - Strukturisana hijerarhija
 - Pisana dokumentacija i arhiva
 - Vlast ne proističe iz ličnog statusa
 - Smanjuje se maksimalno korišćenje ličnog suda
 - Imenovanje po profesionalnim kriterijima
- Uvećavanje nezaustavljivo
- Teze o konvergenciji – menadžerstvo – sva društva liče jedna na druge (Bernam)
- Dva lica birokratije

Teorije o birokratiji (II)

- Model bloka moći (Karl Marks)
- Klasna uloga – zahtjevi kapitalizma
- Konzervativna veto grupa (Ralf Miliband)
- Sprega sa korporativnim kapitalom
- Mala pažnja problemu birokratizacije u socijalističkom sistemu
- “problem birokratskog izopačenja” Trocki
- “Nova klasa” Milovan Đilas – kontrola nad bogatstvom

Teorije o birokratiji (III)

- Model prevelike birokratske ponude
 - Izvor teorije racionalnog i javnog izbora
 - Moćna dinamika čiji rezultat proširenje odgovornosti
 - Nova desnica – rasipništvo i poreski obveznici
 - Alternativno – Danilivi – lični konfor birokrata, nisu zainteresovani za unapređenje

Funkcije birokratije

- Vođenje administracije
- Davanje političkih savjeta
- Artikulacija i agregacija interesa
- Održavanje političke stabilnosti

Organizacija birokratije

- Efikasnost upravljanja i stepen odgovornosti
- Organizacija prema svrsi
- Stepem centralizacije – departamentalizam
- Centralizovane: socijalističke birokratije, Francuska
- Decentralizovan: SAD (nezavisna regulatorna tijela)

“Novo javno upravljanje”

- Korišćenje upravljačkih tehnika privatnog sektora u vladi i prenos vladinih funkcija na privatna tijela.
- Dobre strane: odgovornost menadžera, precizni ciljevi, raspodjela resursa po rezultatima, kratkoročni ugovori, otvoren sistem zapošljavanja...
- Loše strane: slabljenje odgovornosti i demokratski deficit, etika javnog sektora, služenje nacionalnim interesima, prevelika kontrola vlade
- “Balkanizacija”

Izvori moći birokratije

- Strateški položaj birokrata u političkom procesu
- Logistički odnos između birokrata i ministara
- Status i stručnost birokrata

Načini kontrole birokratije

- Stvaranje mehanizama političke odgovornosti
- Politizacija državne službe
- Stvaranje kontrabirokratije
- Ombudsman